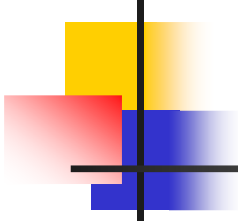

ПСИХОЛОГИЈА ДЕЧЈЕ ИГРЕ

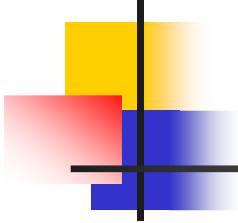
- Дијагностичка улога дечје игре
- Терапијска улога дечје игре

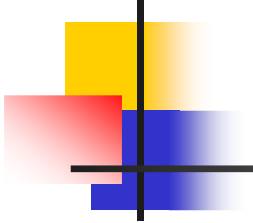
Примена игре у дијагностчком и терпијском раду са децом (1)

- Примена игре у дечјој дијагностици и психотерапији условљена је:
 - Појавом да вербално изражавање деце везано за апстрактно мишљење развија се релативно касно, око 6-те године и дограђује се све до краја раног школског узраста
 - Могућношћу пројекције унутрашњих доживљаја детета кроз игру

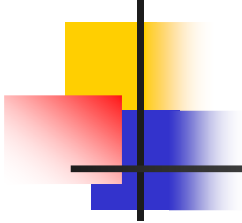
Примена игре у дијагностчком и терпијском раду са децом (2)

- Потешкоћама у примени вербалне психотерапије са децом, због карактеристика њихових емоција и афеката нарочито на млађем узрасту
- Неизграђеношћу интроспекције кода деце пре пубертета, тако да чак и ако су вољна да причају о својим конфликтима и страховима, деца би тешко могла да то вербално формулишу
- Чињеницом запаженом из искуства рада са децом, да она помоћу игре приказују двоје проблеме и исказују оно чиме су заокупљена

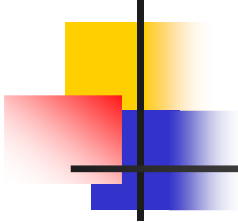
Како је игра почела да се користи у дешјој дијагностици и психотерапији?

- Као дијагностичка и терапијска метода игра је почела да се развија почетком 20-тог века:
 - Ана Фројд даје играчке деци и иницира спонтану игру
 - Мелани Клајн развија аналитичку методу коришћења игре
 - Ловенфелд креира технику игре “Свет”

Зашто је игра важна за дететов емоционални живот? (1)

- Деца се кроз игру ослобађају нерешених ситуација, осећања, тешких напетости и доживљаја, јер у игровој ситуацији активно понављају доживљено
- Промишљање и вербализација доживљеног нису својствени детету и надмашују његове могушности
- Деци није потребно идентично понављање ситуације, већ им ослобађање од напетости доноси преношење доживљаја у игру

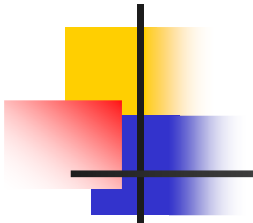
Зашто је игра важна за дететов емоционални живот? (2)

- Дечје границе су несигурне, разликовање различитих нивоа стварности, као што су игра-стварност, мишљење-емоција, импулсивност-воља, нису у потпуности издиференциране
- Доживљаји током игре могу да постану еквивалентни са стварношћу
- Та појава се може искористити у терапијске сврхе и уколико је потребно, игри се може осигурати аналогно дешавање у стварности – свет игре се може пренети на стварност, оно што је дете променило и пренело на игру, можемо вратити у стварност

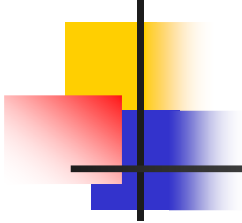
Зашто су важне играчке?

- Играчке чине свет мање опасним, питомијим, јер емоционални доживљаји, догађаји, сопствени афекти и емоционални односи са одраслима, као и позиција детета у животном окружењу премашују дечје могућности
- Играчке и игре које се често понављају омогућавају упознавање са светом, учење, руковање стварима и управљање ситуацијама, идентификацију, манипулацију, развој личности

Механизми дететовог испољавања у игри (1)

- Да би се ослободило напетости дете не имитира и не понавља само конкретне догађаје и акцију, него током игре анимира и своје сопствене емоције, расположења, свесне и несвесне тенденције, да би их путем игре пренело на за њега савладиво поље свесног, а да се при томе ослободи напетости
- Зато је могуће да у току спонтане игре, преко понашања у игри, упознамо дете

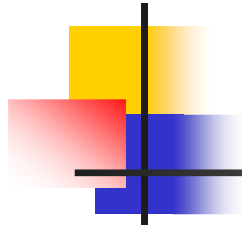
Механизми дететовог испољавања у игри (2)

- Инверзијом игре постаје могуће да се мења и основна инфорамција и понашање, да се разграде погрешне форме и да се изграде нови обрасци понашања
- У игри одрасли-дете, одрасли је тај који детету пружа ослонац и модел понашања и открива његове основне проблеме

Најчешћи облици примене игре у дечјој дијагностици и психотерапији

- Слободна дечја игра
- Дечја психодрама
- Игра "Свет"
- Виникотова "шкрабалица"

Шта је дечја психодрама?

- Динамички оријентисана дијагностичка и психотерапијска метода
- Као групна психотерапијска метода примењује се од 60-70 година прошлог века у Америци и Европи
- Класична Моренова психодрама је претрпела одржене измене у дечјој психотерапији
- Дечја психодрама се успешно примењује у различитим институцијама дечје заштите, дечјим диспанзерима, болницама, развојним саветовалиштима, школама, центрима за социјални рад...

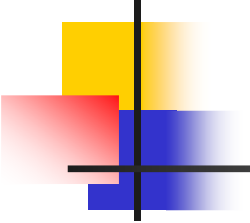

Применљивост дечје психодраме

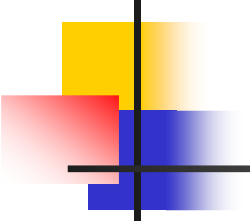
Применљива је и ефикасна код деце којој представља велику тешкоћу остваривање личног контакта у индивидуалној терапији, или, насупрот томе, када се њихове тешкоће не испољавају у овој релацији

- Дечја психодрама преко могућности динамичке експресије омогућава симболично доживљавање и елаборацију повећене мобилности и покретљивости, па је погодна у терапијском раду са хиперактивном децом и са децом из нестимулативне социјалне средине

Значај психодраме за децу (1)

-
- На психодрамским сусретима, деца осећају и доживљавају да улазе у другачији свет, у свет где је све могуће, где се све може десити
 - Могу да прихвате било коју жељену улогу, десиће се оно што они сами измисле, а у причама других учествују на основу сопственог избора
 - Једино важно и неизоставно правило је "као" правило, јер оно осигурава да се агресивност испољава само симболично
 - Амбијент "као" правила, иреалност игре, умирују децу, која на основу тога испољавају далеко аутентичније понашање него у свакодневном, реалном животу

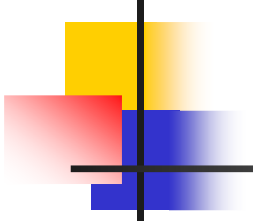
Значај психодраме за децу (2)

-
- Осећање креативног преображаја је помогнуто облачењем костима који снажно активирају дечју фантазију
 - Деца аутоматски доживљавају, да они сами краирају догађаје, режирају простор и окружење
 - Деца покрећу и анимирају и водитеље-терапеуте, додељујући им било коју улогу
 - Метода покрет-акција-катарза обезбеђује доживљај који је у стању да коригује раније доживљаје
 - У дечјој психодрами се не тумачи, не коментарише, не извлаче се закључци
 - Деца психодраму доживљавају као зачарани свет бајки
 - Продубљивање у свет игре, бајки, поезије, стварање зачараног, креативног света није циљ сам по себи, већ представља методу помоћу које дете може да мења слику о себи, да доживи другачији начин живота

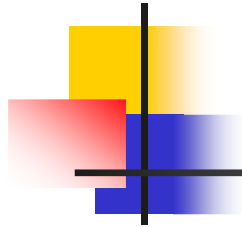
Игра Свет

- Елен Полц је креирала активну терапијску методу игром, игру "Свет"-а, чији је циљ откривање повезаности мотивације и понашања и у том контексту довела до измена у понашању и реструктурисању мотивације
- Бирајући међу многобројним играчкама различите категорије (људи, домаће и дивље животиње, куће, елементи природе, предмети, униформисана лица, саобраћајна средства) која у умањеној форми представљају елементе могућег окружења, дете гради свој свет, онако како га доживљава и схвата

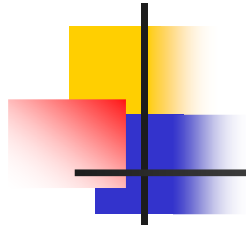
Како се вреднује дететова креација у игри “Свет”?

- Дететова креација се вреднује и на основу квантитативних и на основу квалитативних показатеља и изводи се закључак
 - о структури личности,
 - о врсти неуротичног поремећаја и
 - о позадини трауматског догађаја

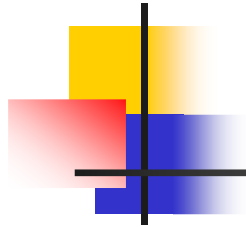
Виникотове “шкрабалице”

- Виникот (Winnicott) је креирао аналитички оријентисану кратку психотерапијску методу – терапијску консултацију
- Она се заснива на практичним сазнањима:
 - Да у животу сваке породице и у развоју деце може да дође до проблематичних ситуација или до застоја у развоју
 - Да већина родитеља ипак поседује спремност и снагу да без спољашње помоћи реши настали проблем и да помогне свом детету
 - Да у случају када изостане спонтано побољшање, често је довољна само минимална подршка или помоћ да се остваре позитивне промене и излаз из застоја у развоју

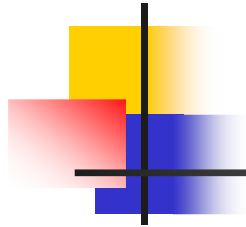
Комуникација са дететом

- У оквиру ове психотерапијске методе комуникација са дететом се остварује заједничким цртањем, методом “шкрабалице”
- Метода је повољна за откривање трауме и конфликта који генеришу дететове симптоме
- Лист папира који кружи између детета и терапеута може да послужи за откривање дететових несвесних садржаја

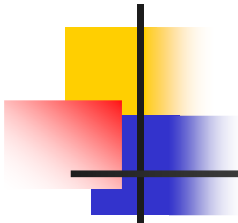
Суштина процеса (1)

- Виникот током процеса цртања - шкрабања води дете према поновном проживљавању и елаборацији трауматичних доживљаја, а потом и до корекције доживљаја и превазилажења застоја у развоју
- Током заједничког и наизменичног цртања, терапеут и дете допуњују започети цртеж и тиме дају смисао и значење нашкрабаним линијама
- Празан папир који нема никакво значење "tabula rasa", треба да се испуни смисаоним, препознатљивим садржајем

Суштина процеса (2)

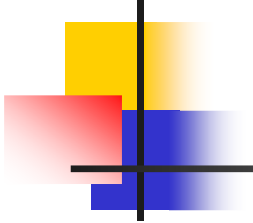
- Заједнички рад, цртање постаје игра без граница, без нарочитих правила и прераста у креативни процес, у коме се ствари мењају и развијају
- Захваљујући овом својству "шкрабалица" постаје погодна за покретање и приказивање и дететових и терапеутових пројекција

Резултат “шкрабања” и кратких терапијских консултација

- Резултат креативног испољавања је појава једне теме, која се током свог понављања стално допуњава новим садржајем и обогаћује новим детаљима
- Тако сртање представља дететов покушај да се ослободи од трауматских доживљаја
- Током цртања дете проживљава раније доживљену трауму у присуству терапеута који пружа заштиту и сигурност

Разлика између Виникотове и класичних психодијагностичких и психотерапијских метода

-
- Док су класичне методе базиране на цртежу породице, дрвета, човека које дете црта самостално, а терапеут посматра кога, шта и како дете црта, Виникотова метода се реализује у међусобном, симетричном односу детета и психотерапеута
 - Наслањајући се на своје несвесно и дете и терапеут се укључују у стваралачки процес и из неструктурисаних линија граде нешто што је структурисано и има значење

Могућност примене Виникотових “шкрабалица”

- Виникотове “шкрабалице” се успешно примењују већ од предшколског узраста, а најчешће се користе у случају када се не могу осигурати услови или не постоје индикације за дуготрајни третман
- У нашим условима ова метода се може ефикасно користити у развојним и адолесцентним саветовалиштима, у раду психолога у предшколској установи и школи, где не постоје увек услови, а често нема ни потребе да се улази у дуготрајну експлораторну психотерапију
- Метода терапеутских консултација је применљива и у болничким условима, на дечјим одељењима, где се деца већином задржавају само неколико дана

Ко може успешно да корисити игру у дијагностичке и психотерапијске сврхе?

- Онај ко је обучен кроз одговоарајући процес едукације
- Лаици у овој области, без обзира на професионално знање, требало би да се ограниче на коришћење игре као општег облика растеређујуће активности за дете, без улажења у дијагностичка и терапијска тумачења